

การผลิตรายการสารคดีทางวิทยุโทรทัศน์

ลักษณะสำคัญของรายการสารคดี

- เป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด
- เป็นเรื่องเดียวตลอดรายการ
- เป็นการเล่าโดยละเอียดด้วยเทคนิคการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ กัน ในหนึ่งรายการ

หลักการผลิตรายการสารคดี

การผลิตรายการสารคดีหรือรายการรูปแบบใดก็ตาม มีหลักง่ายๆ ดังนี้คือ

1. เริ่มต้นด้วยการมีความคิด (idea) ผู้เขียนบทจะต้องเกิดความคิดก่อนว่าเราจะทำเรื่องอะไร อะไรคือประเด็นสำคัญที่ต้องการ อะไรคือแก่นของเรื่อง (theme)

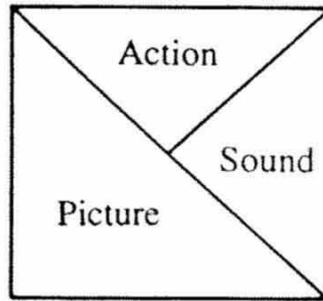
2. นำความคิดนั้นมาไตร่ตรอง (investigate idea) ว่าความคิดที่เราจะทำรายการนั้นเราทำเพื่อใคร นั่นคือพิจารณาว่าเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ ความคิดที่นำเรื่องนั้นเสนอผู้ชม เรามีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร หมายความว่าพิจารณาว่าเรื่องที่เสนอนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพียงใด

3. นำความคิดมาขยาย (develop idea) เมื่อได้พิจารณาไตร่ตรองแล้ว ถ้าหากยังไม่เหมาะสมก็ต้องคิดหาเรื่องใหม่ แต่ถ้าความคิดที่คิดไว้นั้นเหมาะสมแล้วก็นำความคิดและแก่นของเรื่องมาขยายรายละเอียด โดยพิจารณาว่า เนื้อหาสาระนั้นๆ ควรจัดเสนอเป็นรูปแบบรายการใด มีเวลาในการนำเสนอมากน้อยเพียงใด รูปแบบควรเป็นสเปคต สารคดี หรือข่าว เมื่อตกลงใจแล้วจึงเริ่มเขียนบทและดำเนินการผลิตรายการตามกระบวนการผลิตต่อไป

การผลิตงานสารคดีทางวิทยุโทรทัศน์จำเป็นต้องใช้ศิลปะในการเขียนบท ตลอดจนการถ่ายทำและตัดต่อลำดับภาพ อีกทั้งการใส่เสียงบรรยาย เสียงเพลง และเสียงประกอบอื่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้รายการนั้นน่าติดตามชมอย่างต่อเนื่อง

รูจรัตน์ ชัยสำเร็จ (2546 : 185 - 187) ได้ให้คำแนะนำในการเขียนบทรายการทางวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นหลักการในการเขียนบทสารคดีทางโทรทัศน์ ดังนี้

องค์ประกอบแรกที่ผู้เขียนบทจะต้องให้ความสำคัญเป็นหลักคือ ภาพ ภาพแต่ละภาพที่นำเสนอทางสื่อวิทยุโทรทัศน์จะเป็นตัวสื่อความหมายที่ดี โดยอาจพิจารณาระดับน้ำหนกในการถ่ายทอดข้อมูลและความรู้สึกได้ ดังสัดส่วนในแผนภาพต่อไปนี้

ด้วยหลักการพื้นฐานดังกล่าว การเขียนบทวิทยุโทรทัศน์จึงยึดถือหลักการต่อไปนี้

1. ต้องคิดออกมาเป็นภาพ การเขียนบทจะต้องพยายามถ่ายทอดความหมายด้วยภาพเป็นหลัก โดยใช้คำพูด เสียง เป็นตัวเสริมเพื่อช่วยสื่อความหมายและความรู้สึก
2. ต้องเขียนคำพูดเพื่อการฟัง ใช้ภาษาพูดให้มาก เพื่อสามารถสื่ออารมณ์ได้ คำพูดหรือคำบรรยาย ต้องสัมพันธ์กับภาพ จุดสำคัญคือไม่ควรบอกว่า ภาพนั้นคืออะไร แต่ควรอธิบายหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ปรากฏในภาพ
3. ต้องเข้าใจพื้นฐานของผู้ชม ผู้เขียนบทจะต้องตระหนักว่า การรับรู้ของผู้ชมแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน ดังนั้นบทรายการจะต้องไม่ก้าวล้ำความสามารถในการรับรู้และเข้าใจของผู้ชมมากเกินไป
4. ต้องเข้าใจวิธีการนำเสนอทางโทรทัศน์ ได้แก่
  - ไม่ใส่เนื้อหามากในเวลาจำกัด เนื้อหาในบทควรเชื่อมโยงภาพ ไม่ใช่การอธิบายภาพ
  - แต่ละภาพต้องสื่อความหมายชัดเจน
  - อาจสรุปจุดสำคัญเป็นช่วงๆ
  - ดำเนินเรื่องพอเหมาะ ไม่ช้า-เร็วเกินไป
  - ดึงดูดความสนใจผู้ชมได้ตลอด การนำเสนอภาพใกล้จะช่วยให้ดี
  - มีความรู้ด้านเทคนิคโทรทัศน์ การทำภาพพิเศษ แสง เสียง จะช่วยให้นำมาสร้างจินตนาการอย่างมีประสิทธิภาพ

สารคดีกับบทความมีลักษณะคล้ายกันมาก แต่จะแตกต่างกันตรงที่สารคดีมีความรู้เป็นแก่น มีความคิดเห็นเป็นส่วนประกอบ แต่บทความจะมีความคิดเห็นเป็นแก่น และมีความรู้เป็นส่วนประกอบ

ประเภทของรายการสารคดีทางวิทยุโทรทัศน์

1. สารคดีทั่วไป (General Feature)

เนื้อหาเป็นเรื่องทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจง โดยจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ ความรู้ หรือประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับ เช่นเรื่องราวเกี่ยวกับสุขภาพ ประเพณี วัฒนธรรม วิทยาการใหม่ๆ ฯลฯ

มุ่งเน้น สร้างความประทับใจหรือจูงใจให้คล้อยตาม

2. สารคดีเนื่องในโอกาสพิเศษ (special occasion feature)

เนื้อหามักจะเกี่ยวข้องกับงานเทศกาลพิเศษสถานที่ วัน หรือบุคคลพิเศษ โดยเป็นการเล่าถึงประวัติความเป็นมาของโอกาสพิเศษหรือบุคคลพิเศษนั้น สิ่งที่จะต้องระลึกไว้เสมอก็คือ เพราะอะไรถึงต้องจัดรายการให้เป็นพิเศษ มีความเกี่ยวข้องกับผู้ฟังอย่างไร ส่วนมากแล้วเหตุผลที่จัดทำรายการสารคดีประเภทนี้เพื่อเป็นการยกย่อง ระลึกถึงความสำคัญ หรือชี้ให้เห็นเป็นตัวอย่าง เช่นสารคดีพิเศษเนื่องในวันปิยะมหาราช หรือประเพณีรดน้ำดำหัวในช่วงวันสงกรานต์

มุ่งเน้น ปลุกฝังความสามัคคี ความซาบซึ้ง หรือจูงใจให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี

3. สารคดีท่องเที่ยว (Touring Feature)

นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ประวัติความเป็นมาของสถานที่ รวมถึงจุดที่น่าสนใจ เช่น วิธีการเดินทาง ค่าใช้จ่าย ที่พัก ฯลฯ สารคดีท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อย ที่นำเที่ยวในสถานที่เดียวกัน แต่ผู้เขียนก็สามารถ นำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจในแง่มุมที่ต่างกัน และบรรยากาศที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้เขียนแต่ละคนมีความเป็นตัวของตัวเอง ในการเสนอโลกทัศน์และลีลาภาษา ทำให้ผู้อื่นสนุกสนานและได้รู้จักสถานที่นั้นอย่างละเอียด ด้วยทัศนะลีลาน้ำเสียง และแง่มุมที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ต่าง ๆ กัน

มุ่งเน้น จูงใจให้ผู้ฟังคล้อยตามและเกิดภาพทัศน์อย่างแจ่มชัด เพื่อเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่นั้น

3 ประเภทแรกนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สารคดีแบบเบาสมอง (Feature) ไม่ต้องการเนื้อหาละเอียดลึกซึ้งและหนักสมอง เสนอกว้าง ๆ พอเข้าใจ

4. สารคดีเชิงวิเคราะห์ (Investigative Documentary)

นำเสนอเนื้อหาสาระในข้อเท็จจริงที่ละเอียดลึกซึ้งทุกแง่มุม และในตอนท้ายรายการผู้ผลิตรายการมักจะทิ้งเนื้อหาเรื่องราวที่อาจจะเป็นไปได้ให้ผู้ฟังได้คิดต่อไป แต่ละครตอนใช้รูปแบบในการผลิตที่ค่อนข้างจริงจัง มุ่งเน้น การเตือนให้ประชาชนตระหนักรู้ในปัญหาหรือข้อเท็จจริงต่างๆ

5. สารคดีเชิงข่าว (News Documentary)

เนื้อหาจะมีความเกี่ยวเนื่องมาจากข่าวที่กำลังเกิดขึ้น มีแง่มุมที่เหมาะสมแก่การเจาะลึก ทั้งเบื้องหลัง เรื่องราวความเป็นมา โดยใช้การวิเคราะห์และเสนอข้อเท็จจริงทุกด้านอย่างเป็นธรรม มุ่งเน้น เสนอข้อเท็จจริงทุกด้านอย่างเป็นธรรม

2 ประเภทหลังนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สารคดีแบบเข้มข้น (Documentary) เนื้อหาจริงจัง น่าเชื่อถือ ให้ความรู้เต็มที่ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าสารคดีมี 2 กลุ่ม คือ สารคดีจำพวก What เป็น สารคดีที่ถ่ายทอดเรื่องสวยงามๆ เช่น สารคดีท่องเที่ยว ส่วนอีกกลุ่มคือสารคดีจำพวก How/Why เป็นการนำเสนอที่ครอบคลุมทุกประเด็นหรือเป็นเรื่องราวที่ยังหาข้อยุติไม่ได้

นอกจากนี้ในปัจจุบัน เราจะเห็นพัฒนาการของสารคดีแตกต่างไปจากที่กล่าวมา โดยอาจกล่าวได้ว่า ประเภทสารคดีข้างต้น เป็นยุคแรกของสารคดีโทรทัศน์ทั่วไป ส่วนยุคที่ 2 คือ สารละคร (Docudrama) รายการสารคดีที่นำเสนอด้วยวิธีการเร้าอารมณ์ และดำเนินเรื่องแบบละคร และเข้าสู่ยุคที่ 3 ในปัจจุบันที่เราจะเห็นเรื่องจริงต่างๆ ที่ปรากฏในรูปแบบ สารคดีชีวิตจริง (Reality TV) ไม่ว่าจะเป็น สารคดีแอบถ่าย ตามติดชีวิต เป็นต้น

การนำรายการสารคดีไปใช้

แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

1. ใช้ในลักษณะเป็นรายการเดี่ยวโดยเฉพาะ
2. ใช้ในลักษณะเป็นส่วนหนึ่งในรายการ

การเขียนบทรายการสารคดีโทรทัศน์

นักเขียนบทสารคดี เป็นผู้รับแนวคิดจากผู้ผลิตรายการ และแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาเรียบเรียง กลั่นกรองเป็นตัวอักษรและลำดับเรื่องออกมาในทิศทางที่ต้องการ โดยผู้ที่เขียนบทต้องเป็นผู้ที่เข้าใจสื่อโทรทัศน์ให้ทั้งภาพและเสียง จึงจะสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างมีศิลปะ เวลาเขียนบท ผู้เขียนบท ควรนึกออกมาเป็นภาพไปด้วยเสมอ เนื่องจากการทำงานจริง ๆ แล้ว ส่วนมากจะออกถ่ายทำ ก่อนเขียนบท เพื่อได้ทราบสภาพเหตุการณ์จริงแล้วจึงระบุในบทได้ โดยการเขียนโครงเรื่องคร่าวๆ ก่อนว่า ต้องการภาพอะไรบ้าง ภาพไหนที่ต้องการถ่ายทอดออกมาเป็นลักษณะใดเป็นพิเศษ มีการสัมภาษณ์ใครบ้าง เพื่อจะได้ลักษณะภาพตามที่ต้องการ ผู้เขียนบทจะเป็นคนเดียวกับผู้ผลิตรายการก็ได้

โดยภาพรวมแล้ว**นักเขียนบทรายการสารคดีโทรทัศน์ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้** คือ

1. เข้าใจกระบวนการโดยภาพรวมทั้งหมดของการผลิตรายการโทรทัศน์
2. ต้องเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Target Group) และวัตถุประสงค์ (Aims) อย่างชัดเจน
3. มีความสามารถในการใช้ภาษา การนำเสนอ การอธิบาย และการสรุปรายการ
4. ต้องอ่านมาก ฟังมาก ดูมาก
5. มีจรรยาบรรณ คุณธรรม รู้ความควรไม่ควร

การใช้ภาษาในงานสารคดี

- ใช้ภาษาไพเราะ สละสลวย แต่ไม่วิไลศมาหราเกินไป หรืออาจกล่าวได้ว่า ใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่ทรงพลัง
  - เติมเสน่ห์ในการเขียนด้วยการใช้อุปมาอุปไมยพองาม การเขียนพรรณนาโวหาร เป็นการแข่งขันกันอธิบายทั้งภาพ ทั้งคำ ทำให้เรื่องเย็นเยือก
  - ใช้ถ้อยคำที่สามารถเป็นลูกเล่น โดยไม่จำเป็นต้องอธิบายภาพตรง ๆ
  - ใช้คำประเภท กับ แก่ แต่ ต่อ ที่ ซึ่ง อัน ฯลฯ อย่างเหมาะสม
  - การใช้คำว่า การ, ใน, ความ ทำให้ประโยคและเรื่องราวเป็นทางการและเย็นเยือก
- ระมัดระวังคำฟุ่มเฟือย ประเภท **วัดโพธิ์** **ถูกสร้างขึ้น** ใน พ . ศ ... . **ทีมชาติไทยแพ้ให้กับ** **ทีมจีน**, **รัฐบาลสหรัฐฯ** **ทำการ** เจรจาสันติภาพกับอิรัก ฯลฯ
- ระมัดระวังคำซ้ำ เช่น “ .. ฉันเสียใจที่ทำให้แม่ต้องร้องไห้ การทำให้แม่ต้องร้องไห้เป็นบาป
- มหันต์ .. ” หากเลือกคำไม่ซ้ำกันได้ เช่น “ การทำให้บุพการีน้ำตาตกถือเป็นบาปมหันต์ ” จะดีกว่า
- ไม่ควรใส่ตัวเลขที่มีรายละเอียดมากเกินไป ให้ใช้ตัวเลขโดยประมาณ

แนวทางการวางแผนเขียนบทรายการวิทยุโทรทัศน์

ก่อนลงมือเขียนบทรายการใดๆ ผู้เขียนบทต้องให้ความสำคัญกับการวางแผนการเขียนบทรายการ โดยสิ่งที่ต้องทราบก่อนการเขียนบทควรประกอบด้วย

1. ผู้ฟัง (target audience) เป็นใคร
2. เรื่อง (subject) ที่จะจัดทำเป็นรายการ คือเรื่องอะไร โครงการอะไร
3. วัตถุประสงค์เพื่ออะไร
4. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล
5. วางโครงเรื่อง
  - แนวเรื่องหรือแก่นเรื่อง (Theme)
  - ประเด็น, เนื้อหา (Sub-Theme)
  - ตั้งชื่อเรื่อง

การวางโครงเรื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการนำเสนอ เพื่อให้การวางแผนการผลิตเป็นไปได้อย่างถูกต้องและรอบคอบ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของทีมงานและ เพื่อความสะดวกในการพัฒนาบทสารคดี การวางโครงเรื่องต้องมีแก่นเรื่อง (THEME) ที่ชัดเจน และเดินเรื่องทั้งหมดบนแก่นเรื่องนั้น การวางโครงเรื่องเป็นการร้อยเรียงประเด็นหลัก ประเด็นรองเข้าด้วยกัน โดยไม่จำเป็นต้องไล่เรียงจากหลักไปหารองเสมอไป แต่ให้คำนึงถึงความเชื่อมโยง (LINK) ของแต่ละประเด็นที่ร้อยต่อกันจนเป็นเรื่องที่น่าสนใจได้

6. กำหนดกลวิธีการนำเสนอเนื้อหา

การนำเสนอสารคดีให้ดูน่าสนใจ ไม่จำเป็นเสนอในรูปแบบการบรรยายล้วนเสมอไป ควรเลือกเทคนิคการนำเสนอให้เหมาะสม จะช่วยทำให้เรื่องมีมิติ น่าติดตาม

เทคนิคที่ใช้ เช่น

- สัมภาษณ์
- สันทนา
- บรรยาย
- อภิปราย
- รายงานนอกสถานที่
- ละคร
- แอนิเมชัน ฯลฯ

สัดส่วนของเทคนิคการนำเสนอกับเนื้อหาหรือสาระทางปัญญา ควรให้สัดส่วน

50:50

7. คิดให้เป็นภาพ

ปัญหาของผู้เขียนบทส่วนใหญ่ คือ การไม่ได้เริ่มต้นจากคิดเป็นภาพ เขียนบทไปเรื่อยๆ ตามข้อมูลหรือความคิดคำนึงของตนเอง โดยยังไม่รู้ว่าจะนำเสนอออกมาเป็นภาพอย่างไร ตรงนี้เป็นประเด็นสำคัญ เพราะเท่าที่พบงานสารคดีทางโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะลอกข้อมูลมาจากหนังสือ โดยยังไม่ผ่านการกลั่นกรอง หรือตีออกมาเป็นภาพเสียก่อน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ทำให้สารคดีทางโทรทัศน์จืดชืด เหมือนกับมาอ่านหนังสือให้คนดูฟัง

เทคนิคในการทำรายการสารคดี

- ความคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายต้องชัดเจน มิฉะนั้นจะเป็นการจับเรื่องย่อยๆ มาประติดประต่อโดยไม่เข้ากัน
- วางแผนบันทึกเก็บข้อมูลอย่างรอบคอบ มิฉะนั้นจะเชื่อมต่อรายการได้ยาก
- เรื่องประกอบต้องชัดเจนและสมบูรณ์ในตัวเองไม่ว่าจะเป็นสถานที่หรือผู้พูด ควรชัดเจนตั้งแต่เริ่มแรก
- เพลงประกอบจะใช้ในสองส่วน คือ เพลงประจำรายการ และเพลงคั่นรายการ ควรเป็นเพลงบรรเลงทั้งคู่ที่มีลีลาแตกต่างกัน เพลงประจำรายการควรสร้างความสนใจผู้ฟังได้อย่างดี ทำให้ประจำรายการได้จะใช้ทั้งตอนนำและปิดรายการ ส่วนเพลงคั่นรายการควรเลือกให้มีอารมณ์เข้ากับบรรยากาศในเรื่องด้วย สำหรับเพลงที่มีเนื้อร้องต้องเลือกเนื้อเพลงที่เข้ากับเรื่องด้วย ซึ่งถือว่าเป็นเนื้อหารายการได้อย่างหนึ่ง
- การเชื่อมรายการเพื่อให้ผู้ชมและผู้ฟังรู้สึกว่าเป็นรายการเดียวกันตลอดรายการอาจเชื่อมด้วยเพลงที่เข้ากับบรรยากาศและถือเป็นเพลงแกน (theme music) ของรายการไปโดยตลอด หรืออาจจะเชื่อมด้วยคำพูดโดยหาตัวเชื่อม หรือตัวกลางระหว่างเนื้อหาประเด็นที่หนึ่งกับอีกประเด็นหนึ่งที่กำลังจะพูดถัดไป หรืออาศัยแกนของเรื่องเป็นตัวเชื่อมด้วยก็ได้
- ภาษาและลีลาการพูด ควรใช้ประโยคง่ายๆ สั้นกะทัดรัด พูดช้าในส่วนที่สำคัญ ชื่อเรื่องควรจะต้องให้แปลกน่าสนใจ เมื่อฟังแล้วเกิดความอยากรู้อยากฟัง อยากรู้อยากชม เช่น การจราจรในกรุงเทพฯ อาจใช้ว่า
  - การจราจรที่เกือบเป็นจลาจล
  - ใครว่ากรุงเทพฯ เป็นเมืองสวรรค์
  - เขาหาว่าคุณซื้อใบขับขี่เป็นต้น

การค้นหาไอเดีย (idea)

ไอเดียมีอยู่รอบตัวเรา ไอเดียที่สามารถนำมาสู่การสร้างสารคดี ยกตัวอย่างเช่น

- ชาวสารบบานเมืองที่เกิดขึ้น
- ประเด็นปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น
- กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมเฉพาะ
- ปัญหาการทำลายธรรมชาติ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อม
- สิ่งที่เกิดขึ้นต่อตัวเรา ต่อครอบครัว ต่อเพื่อน
- เหตุการณ์สำคัญ หรือน่าสนใจทางประวัติศาสตร์
- เหตุการณ์ทางการเมือง

ข้อควรพิจารณาว่าหัวข้อเรื่องหรือความคิดควรจะพัฒนาไปสู่การผลิตสารคดีโทรทัศน์

1. ในหัวข้อเรื่อง หรือความคิดนั้นมี “เรื่องราว” (Story) ที่ดีหรือไม่
2. หัวข้อเรื่องนั้นๆสามารถเข้าถึงและถ่ายเป็นภาพยนตร์ได้หรือไม่
3. ค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นเพียงพอกับงบประมาณที่มีอยู่หรือไม่
4. หัวข้อเรื่องดึงดูดใจผู้ชมได้กว้างหรือแคบ และเป็นที่น่าสนใจต่อผู้สนับสนุนหรือไม่
5. รูปแบบหรือเนื้อหาการนำเสนออะไรที่ใช้กับเรื่องนี้

องค์ประกอบของเรื่องราว (Story)

สารคดีที่ดีไม่ควรเป็นเพียงการนำภาพต่างๆมาตัดต่อกัน และใช้วิธีการบอกเล่าด้วยคำบรรยายมากมาย แต่สารคดีที่ดีควรมี “เรื่องราว” ที่ดีในหัวข้อเรื่องนั้น

เรื่องราวที่ดีควรมีองค์ประกอบอะไร

- มีตัวละครที่โดดเด่นที่สามารถพาเรื่องไปได้หรือไม่
- มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครซึ่งมีปัญหาจะต้องสะสางให้ลุ่ลวง หรือ ตัวละครมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการบรรลุ
- มีเรื่องราวความขัดแย้งที่สร้างให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจ ชวนติดตาม
- และผลจากความขัดแย้งคลี่คลาย หรือลงเอยอย่างไร

ตัวอย่างเรื่องราว

- ผู้หญิงอดีตชาวเวียดนามในอเมริกา ซึ่งพราวจากแม่แท้ๆตนเองในช่วงสงครามเวียดนาม บรรณาจะค้นหาและเดินทางไปพบแม่ที่เวียดนามสักครั้งในชีวิต (จากภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Daughter From Danang)

- ชายคนหนึ่งที่มีพื้นเพวัฒนธรรมชาวเขาในได้หันต่อสู้อกับสถานการณ์การไม่รู้
เกี่ยวกับวัฒนธรรมของบรรพบุรุษของลูกๆของตน และการเข้ามาของสื่อเทคโนโลยี
สมัยใหม่ในหมู่บ้าน เพื่อไม่ให้วัฒนธรรมของบรรพบุรุษต้องสูญหายไปไหนที่สุด ลูกของ
เขาก็ได้หันมาเรียนรู้วัฒนธรรม และยังเรียนรู้มากขึ้น พวกเขาที่ยังบังเกิดความรักต่อ
วัฒนธรรมของตน (จากภาพยนตร์สารคดีเรื่อง The Rainbow Bridge)

**“ถ้าในหัวข้อเรื่องนั้น เราไม่สามารถค้นพบเรื่องราว บางทีเราต้องเลิกล้มหัวข้อเรื่อง
หรือความคิดดังกล่าว แล้วค้นหาความคิดใหม่”**

มิติของสารคดี

“บทสารคดีมีมิติ” เหมือนภาพหนึ่งภาพที่มีครบทั้งเรื่องราว การจัดวาง
องค์ประกอบของภาพ แสง เงา ให้ความหมายลึกซึ้งกินใจก่อให้เกิดความรู้สึกลงในทาง
สร้างสรรค์อย่างน้อยด้านใดด้านหนึ่งแก่ผู้ชม

“มิติ” (Dimension) หมายถึง ความกว้าง x ยาว x ลึก

มิติในทางบทรายการสารคดีโทรทัศน์ ความหมายที่ 1 ได้แก่

“ด้านกว้าง” หมายถึง การเสนอเรื่องราวอย่างครอบคลุมรอบด้าน ทุกประเด็น
สำคัญที่ล้อมรอบหัวข้อที่จะนำเสนอ เช่น แม่น้ำ เจ้าพระยาที่มองได้ทั้งในแง่มิติศาสตร์
ประวัติศาสตร์ ธรณีวิทยา ศิลปกรรม สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

“ด้านยาว” หมายถึง การนำเสนอภาพที่ทำให้มองเห็นและเข้าใจพัฒนาการอัน
ยาวไกลจากอดีตสู่ปัจจุบัน จากยุคหนึ่งสู่อีกยุคหนึ่ง เช่น แม่น้ำเจ้าพระยามีชื่อปรากฏเป็นลาย
ลักษณ์อักษรครั้งแรกสมัยแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

“ด้านลึก” หมายถึง การนำเสนอเรื่องที่ลึกลงไปในจิตวิญญาณของผู้คนที่มี
ความผูกพันกับสิ่งของหรือสถานที่นั้นๆ อาจก่อให้เกิดความตื่นเต้น ยินดี โศกสลด สนุกสนาน
หรือตระหนักคิด เป็นต้น

“บทที่มีมิติ” จะต้องสามารถนำเสนอทั้งสามด้านอย่างเหมาะสมและ
สอดคล้องกับ หัวใจ/แก่นกลาง/Main point ของเรื่องนั้นๆ เพื่อไม่ให้เกิดความสะเปะสะปะ ขาด
จุดนำเสนอที่ชัดเจน

มิติในทางบทรายการสารคดีโทรทัศน์ ความหมายที่ 2 ได้แก่

มิติที่ 1 รูปแบบการนำเสนอที่ดี

ผู้ชมได้รับอารมณ์ ความบันเทิงเพลิดเพลินเพราะเกิดจากการวาง Plot เรื่องที่ดี การลำดับภาพดี ดนตรี ภาพ เนื้อหา เสียดสีบรรยาย สอดคล้องเชื่อมโยงกันกลมกลืน

มิติที่ 2 : เนื้อหาดี

ผู้ชมได้รับสาระทางปัญญาได้รับความรู้ใหม่ๆ อันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ ข้อมูลครอบคลุมถูกต้องแม่นยำ

มิติที่ 3 : แง่คิดมุมมองดี

ผู้ชมได้รับแง่คิดใหม่ๆ หรือชมแล้วได้แง่คิดอันก่อให้เกิดสำนึกในทางสร้างสรรค์ เช่นสำนึกที่รักและหวงแหนแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งในการเสนอมุมมองนี้อาจเสนอในหลายๆ แง่คิด ที่ผู้ชมสามารถใช้วิจารณญาณพิจารณาเองได้ ไม่จำเป็นต้องสรุปหรือชี้นำความคิดแก่ผู้ชม

การเลือกประเด็นการเขียนบทสารคดี

คุณสมบัติของประเด็นที่ดี มีดังนี้

1. เป็นความสนใจใคร่รู้ของมนุษย์ (Human Interest)
2. เป็นประเด็นการสร้างสรรค์ใหม่ (Creative) ถ้าเป็นประเด็นที่เคยมีคนเสนอไว้แล้ว ต้องมีข้อมูลใหม่ๆ น่าสนใจมานำเสนอ
3. ก่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวก (POSITIVE) แม้ว่าเรื่องที่น่าเสนอจะเป็นเรื่องที่เสียฉิบ เช่น เรื่องการทรงเจ้า แต่เจตนาในการนำเสนอไม่ควรโน้มน้ำหนักให้เกิดความมั่งงาย แต่ก็ไม่จำเป็นต้องชี้นำหรืออบรมสั่งสอน
4. มีเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกมาเกี่ยวข้อง (EMOTION) หมายถึงอารมณ์สนุกสนาน ตื่นเต้น พิศวง ระทึกใจ เศร้าสลดใจ ตลกขบขัน ฯลฯ ไม่ใช่เสนอแต่ข้อมูลทางกายภาพแห้ง ๆ แต่น่าจะมีข้อมูลทางความรู้สึกนึกคิดหรือจิตวิญญาณของบุคคลที่เกี่ยวข้องมานำเสนอด้วย (อย่างที่เราเรียกว่าข้อมูลทางจิตภาพ)
5. เป็นประเด็นที่ผู้เขียนมีข้อมูล รู้จริง น่าเชื่อถือ (CONVIN CINGLY) ข้อมูลจากประสบการณ์จริงในการลงพื้นที่ หรือข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร และจะดียิ่งหากมีข้อมูลทั้งสองด้าน เพราะฉะนั้นการเริ่มงานเขียนด้วยประเด็นที่ใกล้ตัว ประเด็นที่เราสนใจใคร่รู้เป็นการส่วนตัวจึงเป็นการเริ่มต้นที่ดีวิธีหนึ่ง
6. เป็นประเด็นที่มีความขัดแย้ง หักมุม เปรียบเทียบเห็นความแตกต่าง (CONFLICT, CONTRAST) เพราะบางครั้งการที่ผู้อ่านคาดเดาเนื้อเรื่องตอนจบถูกบ้าง ไม่ถูกบ้าง เพราะมีการหักมุมจบ ก็จะช่วยเพิ่มอารมณ์ในการอ่านหรือดูมากยิ่งขึ้น

กลวิธีการเดินเรื่องในงานสารคดี

1. ใช้ตัวผู้เขียนเองเป็นตัวเดินเรื่อง (พรีเซ็นเตอร์) เช่น สารคดีเชิงบันเทิงที่การเดินทางหรือสารคดีที่นำเสนอเรื่องราวผ่านอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน เช่น “กึ่งทางที่หลวงพระบาง” “หวนคิดถึงต้นยอวัยเยาว์” (อ่านตัวอย่างที่ภาคผนวก)

2. ใช้บุคคลในพื้นที่เป็นตัวเดินเรื่อง เช่น สารคดีสะท้อนความยิ่งใหญ่ของผืนป่าดงพญาไฟ (เขาใหญ่) ผ่านประสบการณ์อดีตพรานป่าผู้ผันชีวิตมาเป็นนักอนุรักษ์ (อ่านตัวอย่างสารคดี “คนกวาดใบไม้บนสันดอยรักษาป่าต้นน้ำ” “แม่คำแป้น โศกนาฏกรรมริมฝั่งมูล” ที่ภาคผนวก)

3. ใช้บุคคลในประวัติศาสตร์เป็นตัวเดินเรื่อง เช่น สารคดี สะท้อนประวัติศาสตร์หมู่เกาะตะรุเตา ผ่านชีวิตที่พลิกผันของอาจารย์สอ เสถบุตร ซึ่งเคยเป็นนักโทษการเมืองถูกขังจำที่ทัณฑสถานตะรุเตาและเขียนดิ๊กชันนารีเป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่

4. เสนอสารคดีในรูปแบบจดหมาย ใช้ตัวผู้เขียนจดหมายกับผู้รับเป็นตัวเดินเรื่อง

5. ให้นำเนื้อหาสารคดีเดินเรื่องด้วยตัวของมันเอง โดยไม่ต้องมีพรีเซ็นเตอร์ เช่น เขียนถึงอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ก็ใช้เขาใหญ่เป็นตัวเดินเรื่องเขียนสารคดีเกี่ยวกับควายก็ใช้ควายเป็นตัวเดินเรื่อง (อ่านตัวอย่างสารคดี “ควาย” ในภาคผนวก)

6. สร้างตัวละคร (ACTOR) เป็นตัวเดินเรื่อง หมายถึงเรานำเสนอเรื่องราวอันเป็นข้อเท็จจริง แต่ปั้นแต่งตัวละครขึ้นเป็นตัวเดินเรื่องหรือเอาตัวละครใส่เข้าไปในเหตุการณ์หรือสถานที่ที่เรากล่าวถึง วงการโทรทัศน์เรียก “สารคดีกึ่งละคร” (DOCU-DRAMA) เช่น เรื่อง “ปมไหม” ผู้เขียนบทสร้างตัวละครชื่อ “คทา” เป็นตัวเดินเรื่อง โดยกำหนดให้ “คทา” เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ติดตามข่าวการหายสาบสูญของจิม ทอมป์สัน “ราชาไหมไทย” กรณีนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปี พ.ศ.2510 แต่ “คทา” เป็นเพียงตัวละคร

หากเป็นบทความสารคดี บางทีเรียกสารคดีกึ่งละครว่า “สารนิยาย หรือ สารละคร” คือใช้เหตุการณ์จริง สถานที่จริง แต่ตัวเดินเรื่องเกิดขึ้นจากจินตนาการถือเป็นการผสมผสานระหว่างข้อเท็จจริงกับมายา ซึ่งผู้เขียนต้องทำอย่างกลมกลืนที่สุด มิฉะนั้น สารคดีจะไม่สมจริง

ตัวอย่างการวางแผนเขียนบทรายการวิทยุโทรทัศน์

จากหนังสือ เพาะพันธุ์สารคดีใหม่ในจอคู่ โดย สสส.

5.1 ตัวอย่างการทำ Proposal รายการสารคดีโทรทัศน์

ชื่อรายการ	โอกาสอยู่เคียงข้างคุณเสมอ
ประเภทสารคดี	สารคดีทั่วไป
หลักการและเหตุผล	คนเราทุกคนล้วนมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องเผชิญในการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันไป บางคนมีฐานะยากจน บางคนร่างกายพิการ บางคนเป็นโรคภัย ฯลฯ รายการนี้จะเป็นกำลังใจและเป็นแรงบันดาลใจให้เยาวชนต่อสู้กับปัญหา ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ขอเพียงเราไม่ยอมแพ้เราก็จะประสบความสำเร็จได้ เพราะโอกาสอยู่เคียงข้างคุณเสมอ
วัตถุประสงค์ของรายการ	เพื่อเป็นแรงบันดาลใจแก่เยาวชนให้ต่อสู้กับปัญหาที่ต้องเผชิญ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคหรือยอมแพ้อะไรง่าย ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพของแต่ละคนเท่าที่จะทำได้
ออกอากาศสถานีโทรทัศน์	ไทย PBS
วันและเวลาออกอากาศ	ทุกวันเสาร์ เวลา 16.30-16.40 น.
ความยาวรายการ	10 นาที
พิธีกร	ไม่มี
ผู้บรรยาย	สายสวรรค์ ขยันยิ่ง
ผู้ร่วมรายการ	เป็นเยาวชนที่มีเรื่องราวการสู้ชีวิตที่น่าสนใจ น่าชื่นชม เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ๆ
ผู้ชมเป้าหมาย	เยาวชนอายุตั้งแต่ 7-25 ปี
โครงสร้างรายการ	- ไตเติ้ลรายการ - เนื้อหารายการ - End Credit - โปรโมตตัวอย่างรายการต่อไปที่จะออกอากาศในสัปดาห์หน้า
บริษัทผู้ผลิตรายการ	บริษัท ดินโป่ง ครีเอชั่น จำกัด

5.2 ตัวอย่างการวางแผนการผลิตในแต่ละตอน

ตอนที่	วันออกอากาศ	ชื่อตอน/เนื้อหาที่น่าสนใจ	หมายเหตุ
1	1 พ.ย. 2551	ตอน 1 : ชีวิตบนรถเข็น น้องติ๊กอายุ 20 ปี ที่พิการช่วงล่าง ต้องใช้ชีวิตอยู่บนรถเข็นตั้งแต่ 2 ขวบ กำลังจะจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา พร้อมเกียรติยศอันดับ 1	กทม.
2	8 พ.ย. 2551	ตอน 2 : เด็กหญิงนกสู น้องติ๊กอายุ 20 ปี ที่รับจ้างทำงานสารพัดแม่ แต่รับจ้างชกมวยไทย เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัวที่พ่อตาบอด	จ. สระแก้ว
3	15 พ.ย. 2551	ตอน 3 : THE TOUCH OF SIGHT พี่นุ้ยเลขานุการผู้พิการทางสายตาของกอง บก.นิตยสาร a day ที่สามารถเรียนจบคณะอักษรศาสตร์ ม.มหิดล ทำงานและใช้ชีวิตร่วมกับคนตาดีได้อย่างมีความสุข	กทม.
4	22 พ.ย. 2551	ตอน 4 : นาฬิกาชีวิต พี่ติ๊กอายุ 25 ปี ที่เพิ่งจะรู้ว่าตนเองป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย แต่ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตายืนยันที่จะใช้เวลาที่เหลืออยู่ให้คุ้มค่าด้วยการเป็นอาสาสมัครดูแลให้กำลังใจผู้ป่วยมะเร็งที่โรงพยาบาล	จ. นนทบุรี
5	29 พ.ย. 2551	ตอน 5 : คนไกล (ไกล) โอกาส สมะพอ เด็กชาวเขาที่ อ. ปาย เป็นคนแรกของหมู่บ้านที่ได้เรียนหนังสือจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เพราะเขาใฝ่ฝันอยากจะเป็นครูเพื่อกลับไปสอนเด็ก ๆ บนดอยอันเป็นบ้านเกิดของเขา	จ. แม่ฮ่องสอน

5.3 การทำ Proposal

ตอนที่ ๓ จะผลิต

ชื่อรายการ	โอกาสอยู่เคียงข้างคุณเสมอ
ประเภทสารคดี	สารคดีทั่วไป
ตอนที่	1
ชื่อตอน	ชีวิตบนรถเข็น
วัตถุประสงค์ของตอน	เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ชม โดยเฉพาะผู้พิการทางร่างกายที่ไม่ย่อท้อความพิการ จนละทิ้งโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคม

แก่นเรื่อง/สาระสำคัญของตอนที่นำเสนอ

ความพิการไม่ใช่อุปสรรคในการศึกษาเสมอไป เช่น ในกรณีของน้องตึก หรือ น.ส. จิราภรณ์ คงสวัสดิ์ อายุ 20 ปี ที่พิการช่วงล่างต้องใช้ชีวิตบนรถเข็นตั้งแต่ 2 ขวบ ขณะนี้กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 คณะศิลป-ศาสตร์ สามารถใช้ชีวิตท่ามกลางเด็กปกติได้อย่างมีความสุข เป็นที่รักของพ่อแม่ เพื่อน ๆ และครูอาจารย์ และยังมีผลการเรียนระดับเกียรตินิยมอีกด้วย ตึกเป็นลูกสาวคนโต มีพี่น้องทั้งหมด 3 คน เดิมโตมาในครอบครัวที่อบอุ่น ส่งผลให้เธอมีนิสัยร่าเริงและมองโลกในแง่ดี แต่แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็ได้เกิดขึ้น ตอนตึกอายุ 2 ขวบ ตึกประสบอุบัติเหตุรถจักรยาน ทำให้กล้ามเนื้อขาอ่อนแรงไม่สามารถเดินได้ ต้องใช้ชีวิตบนรถเข็นตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ถึงแม้ร่างกายจะพิการ แต่กลับไม่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาของตึกเลย ปัจจุบันตึกเรียนเอกภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีผลการเรียนอยู่

ในระดับดีมาก เกรดเฉลี่ย 3.50 และจัดได้ว่าเป็นเด็กเกียรตินิยมคนหนึ่ง แถมยังเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยตลอดตั้งแต่สมัยมัธยมจนถึงมหาวิทยาลัย ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมที่สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ตัวเองและครอบครัว แต่สิ่งที่ทำให้เธอยิ้มสู้มาได้จนถึงทุกวันนี้ คือพลังแห่งความรักและกำลังใจที่เธอได้รับจากพ่อแม่ เพื่อน ๆ และครูอาจารย์ ถึงแม้บางครั้งเธอจะรู้สึกท้อแท้กับปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านเข้ามา เธอก็จะนึกถึงคำพูดของพ่อที่ให้กำลังใจเธอเสมอว่า “ไม่ว่าลูกจะเป็นอย่างไร พ่อกับแม่ก็จะเลี้ยงดูลูกให้ดีที่สุดเพราะตึกเป็นลูกของพ่อ”

จุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเธอก็คือ ต้องการให้พ่อแม่ได้เห็นความสำเร็จในการศึกษาและความพยายามมุ่งมั่นในสิ่งที่เธอทำ และเพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณพ่อแม่ที่ทำให้เธอมีวันนี้ ตึกได้พิสูจน์ให้เห็นว่าความพิการทางร่างกายไม่ใช่อุปสรรคต่อการศึกษาเสมอไป แต่สิ่งที่เป็อุปสรรคและคอยขัดขวางเราอยู่ คือความพิการในจิตใจคนเรามากกว่า หากเรามีความตั้งใจจริง และพยายามแสวงหาโอกาสที่จะเรียนรู้ เราก็จะค้นพบว่า “โอกาสอยู่เคียงข้างคุณเสมอ”

5.4 ตัวอย่างเทคนิคการนำเสนอรายการ (เฉพาะตอนที่ผลิต)

ลำดับ	ประเด็นหรือ เนื้อหาที่น่าสนใจ	วิธีการนำเสนอ	เวลา (นาที)
1	ความคิดเห็นของคนพิการและคนทั่วไปที่มีต่อการศึกษา “เราเรียนไปเพื่ออะไร”	Vox Pop 6 คน	0.30
2	ในสังคมไทยยังมีคนพิการกลุ่มหนึ่งที่ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและคิดว่าความพิการของพวกเขาไม่ใช่ปัญหาหรืออุปสรรคในการศึกษา	ผู้พิการ + คนปกติ บรรยาย	1.00
3	จุดพลิกผันของชีวิตเด็กจากคนปกติไปเป็นคนพิการ - เหตุการณ์จำลองที่เปลี่ยนชีวิตของเด็ก - ความลำบากในการใช้ชีวิตหลังจากที่ประสบอุบัติเหตุ	- Docu Drama - บรรยาย - สัมภาษณ์พ่อ - สัมภาษณ์เด็ก	1.30
4	เด็กที่อุปสรรคในการเรียนและการใช้ชีวิตประจำวัน - กิจกรรมประจำวันของเด็ก - ความลำบากของเด็กในการเดินทางไปเรียน - ความลำบากในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	- บรรยาย - สัมภาษณ์เด็ก - สัมภาษณ์เพื่อน	2.00
5	เด็กคิดว่าความพิการไม่ใช่อุปสรรคในการเรียน	- บรรยาย - สัมภาษณ์เด็ก	1.00
6	เด็กได้รับกำลังใจในการเรียนจากครอบครัวและคนรอบข้างทำให้เธอไม่คิดจะยอมแพ้	- บรรยาย - สัมภาษณ์พ่อ - สัมภาษณ์เพื่อน - สัมภาษณ์เด็ก	1.30
7	จุดมุ่งหมายของเด็กคือการได้ตอบแทนพระคุณพ่อแม่ที่ทำให้เธอได้เรียนหนังสือและกำลังจะจบการศึกษา ทำงานสุจริตตอบแทนพระคุณพ่อแม่ ไม่สร้างปัญหาให้สังคม	- บรรยาย - สัมภาษณ์เด็ก	1.00
8	ขอให้ทุกคนอย่าย่อหัวต่ออุปสรรค เพราะ “โอกาสที่จะเรียนรู้มีแค่เพียงข้างคุณเสมอ”	- บรรยาย - เพลงประกอบ	1.00
9	ขอบคุณผู้สนับสนุน และรายชื่อทีมงาน		0.30
รวมความยาว			10.00

การเขียนบทสารคดีทางโทรทัศน์ มักทำใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1. บทวิทยุโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ (The Fully Scripted Show)

บทประเภทนี้จะบอกคำพูดทุกคำพูดที่จะพูดในรายการตั้งแต่ต้นจนจบ ไว้ในส่วนเสียง และบอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำสั่งทางด้านภาพไว้ในส่วนภาพอย่างสมบูรณ์ มักจะในรายการประเภทข่าว ละคร เพลง สารคดี เป็นต้น

ข้อดี

- ทีมงานสามารถมองเห็นภาพของรายการได้ตั้งแต่ต้นจนจบ
- ทีมงานสามารถกำหนดมุมกล้อง ขนาดภาพ ขนาดของเลนส์ที่ใช้ รวมถึงการเคลื่อนไหวของกล้องได้ถูกต้องแน่นอน

ข้อเสีย

- หากมีคนใดคนหนึ่งไม่ปฏิบัติตามบท จะก่อให้เกิดความสับสนในการถ่ายทำ เช่น ผู้แสดงไม่เคลื่อนไหวตามบท ทำให้ตากล้องสับสน

2. บทวิทยุโทรทัศน์แบบกึ่งสมบูรณ์ (The Semi-Scripted Show)

บทประเภทนี้คล้ายกับบทวิทยุโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ โดยมีการกำหนดคำสั่งทางภาพและเสียงไว้อย่างชัดเจน แต่จะไม่บอกคำพูดทุกคำพูดที่จะพูดในรายการตั้งแต่ต้นจนจบ มักใช้ในรายการสารคดี วาไรตี้ ทอล์คโชว์ เป็นต้น ทั้งนี้สิ่งสำคัญของบทวิทยุโทรทัศน์แบบกึ่งสมบูรณ์คือ ต้องระบุคำพูดสุดท้ายของประโยคก่อนที่จะตัดภาพไปยังภาพเหตุการณ์อื่น เช่น ตัดภาพจากผู้บรรยายไปเป็นภาพแทรกเหตุการณ์จริง เป็นต้น

ตัวอย่างสารคดีทางวิทยุโทรทัศน์

บทวิทยุโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ (The Fully Scripted Show)

รายการอาหารเพื่อสุขภาพ

ตอนที่ 13 : ขนมไส้ครีม

ความยาวรายการ : 2 นาที (รวมไตเติ้ลเปิด-ปิดรายการ)

สถานีที่ออกอากาศ : สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5

วัน/เวลาที่ออกอากาศ : วันเสาร์ ช่วงหลังรายการข่าว

ผลิตรายการโดย : บริษัท ไนน์ ครีเอชัน จำกัด

บทรายการโดย : ลัดดาวัลย์ กำแพงแก้ว

ลำดับ

ภาพ

เสียง

ไตเติ้ลเปิดรายการ

1	ภาพจาก VCR VOX-POP 3 คน	เสียงจาก VCR หญิง : ชอบขนมปังสอดไส้ครีมค่ะ ชาย : แยมโรลก็อร่อยดีครับ หญิง : เวเฟอร์ไส้ครีมหรือแอสเคร็กก็ได้ทั้งนั้นค่ะ บ๊าย : ค่ะ ขนมที่มีรสชาติอร่อยและเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้บริโภคกันมากก็เห็นจะได้แก่ขนมไส้ครีมนี้แหละค่ะ
2	PACK SHOT ขนมปังมีไส้ เวเฟอร์ต่าง ๆ MIX กับครีม หลายประเภท	บรรยาย : ในขนมไส้ครีมนั้น จะมีส่วนผสมของแป้ง น้ำตาล และครีมเป็นหลัก สำหรับครีมที่นำมาทำเป็นไส้ขนมนี้มีทั้งประเภทที่เป็นครีมแท้ ครีมผสม และครีมเทียม

- 3 BCU ครีมในขนมปังเวเฟอร์ ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหาร และครีมในขนมปังไส้ครีมที่ และยานั้นระบุไว้ว่า ครีมที่จะนำมาบรรจุเป็นได้ วางขายในรังถึง ขนม จะต้องไม่มีจุลินทรีย์หรือแบคทีเรียเชื้อปน จนเกิดอันตรายต่อผู้บริโภค ไม่มีกลิ่นหืน รวมถึง ไม่มีวัตถุกันเสียใด ๆ ด้วย
- 4 CROSS SHOT ผ่านไหล่ สำหรับการเลือกซื้อขนมปังไส้ครีม หากเป็นขนมไส้หญิงสาวเลือกซื้อขนมปังใน ครีมที่บรรจุอยู่ในภาชนะบรรจุพร้อมจำหน่าย ผู้ซื้อ ร้าน CUT IN เห็นฉลาก MIX ควรสังเกตดูที่ฉลาก ต้องมีชื่ออาหาร ชื่อที่ตั้งผู้ กับ GRAPHIC เครื่องหมาย ผลิต วันเดือนปีที่ผลิต และหมดอายุ น้ำหนักสุทธิ อย.
- 5 FULL SHOT ถุง/กล่อง อีกทั้งภาชนะบรรจุควรเฝ้าสังเกตลักษณะของขนม บรรจุขนมไส้ครีม ได้อย่างชัดเจนว่ามีเชื้อราหรือไม่ ส่วนขนมไส้ครีม ภาพขนมไส้ครีมวางขายใน ที่วางขายในรังถึงหรือซึ้ง ควรเลือกซื้อจากผู้ขายที่มี ภาชนะบรรจุ และการจำหน่ายที่ถูกสุขลักษณะ แต่งกายสะอาดสะอาด
- 6 ป้าจู้ ถ้าหากเห็นว่าขนมไส้ครีมนั้นมีสีสดเกินจริง ก็อาจสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ผลิตตั้งใจปกปิดข้อบกพร่องของขนม และเมื่อลองชิมดูแล้วมีรสเปรี้ยว ผิดปกติ ก็อย่ารับประทานต่อไปนะคะ อาจท้องเสียได้

CAPTION ปิดรายการ

ตัวอย่างบทวิทยุโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ (The Fully Scripted Show)

บทสารคดี “ผีเสื้อ...ผู้เสริมสีสันแห่งพงไพร”

สารคดีเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ ความยาว 5 นาที

ITEM	VIDEO	AUDIO	TIME (SEC.)
1.	ไตเติ้ล BUTTERFLY : THE COLOUR OF THE WILD ผีเสื้อ : ผู้เสริมสีสันแห่งพง ไพร ภาพผีเสื้อบินเข้ามา	เพลงคลอ FADE OUT	20
2.	พื้นป่าบนเขาใหญ่	เพลงคลอ	6
3.	MS กวางกำลังเดิน MS ลิงกำลังกระโดดตาม ต้นไม้ LS กบอยู่นิ่งแล้วกระโดด ออกไป MS แมลง BCU แมลงปอเกาะกิ่งไม้	วัฏจักรของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติมี ความสำคัญอย่างลึกซึ้งทั้งผืนดิน สายน้ำ สัตว์ทุกชนิดและแมลงทุกประเภท ต่างต้อง พึ่งพาอาศัยกันและกัน เพื่อรักษาสมดุลของ ธรรมชาติเอาไว้	15
4.	MS แมงมุมเกาะใบไม้อยู่ LS เห็นมดหลายตัวเดินกลับ เข้ารัง	เพลงคลอ	5
5.	MS สัตว์คนเดินสำรวจ	จริงๆ แล้วมนุษย์นั้นเป็นเพียงส่วนเล็กๆ ส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ และเมื่อต้องเข้ามา ใกล้ชิดกับธรรมชาติอันงดงาม เราทุกคนก็ ต้องช่วยดูแลรักษาธรรมชาติร่วมกัน ดังนั้น มนุษย์จึงควรจะเห็นคุณค่าของชีวิตทุกชีวิต	10
6.	BCU แมลงปอเกาะกิ่งไม้ LS ตักแตนเกาะใบไม้และ กระโดดออกไป LS เห็นภาพผีเสื้อบินอยู่เป็น ฝูง ZOOM IN ผีเสื้อที่ริมลำธาร BCU ผีเสื้ออยู่บนโขดหิน	ถึงแม้จะเป็นเพียงแมลงตัวเล็กๆ ผีเสื้อเป็น แมลงชนิดหนึ่งที่มีสีสันสวยงามประดับป่า อยู่ทุกภาคของประเทศไทย ถึงแม้ผีเสื้อจะมี อายุไม่ยืนยาวเท่าไรนัก แต่สีสันหลากสีบน ปีกสวยของมัน ก็เป็นสิ่งที่ไม่มีจิตรกรคนใด จะรังสรรค์ได้	6
ลำดับ	ภาพ	บทบรรยาย/และเพลงประกอบ	เวลา

			(วินาที)
7.	MS ฝึลื้อกำล้งบิณ BCU ฝึลื้อเกะและกระพือ ปีกอยู่บนิชดหิณ	นอกเหนือจากการเสริมสิสันแก่งงโพรแล้ว ฝึลื้อก็มีความสำคัญยิ่งแก่งบบนิเวศ ทั้ง ยังเป็นตัวจักรสำคัญในการผสมเกสร ดอกไม้ และก็ยังเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญใน ห่วงโซ่อาหาร	4
8.	BCU ฝึลื้อเกะและกระพือ ปีกอยู่บนิชดหิณ และบิณ ออกไป	เพลงคลอ	2
9.	TWO MS / ZOOM IN ฝึลื้อ อยู่บนิชดหิณ	เมื่อมนุษย์ได้เข้ามาใกล้ชิดกับฝึลื้อ บางครั้ง เราก้ได้ทำลายชีวิตเล็ก ๆ น้อย่างมิได้ตั้งใจ	4
10.	MS นักนิเวศวิทยา THREE MS ฝึลื้อกำล้งบิณมา เกะที่ชดหิณริมลำธาร	บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการตายของ ฝึลื้อ จากความประมาทของนักท่องเที๋ยว	1.00
11.	TWO MS กลุ่มนักอนุรักษ์ ฝึลื้อท่องถึนนั่งอยู่ทำยรถ กระบะ และมองไปรอบๆ ช้าง	เสียงบรรยายกาศขณะนั่งรถเดินทางตาม ถนนในเขาใหญ่	6
12.	BCU นายสัตวแพทย์จับฝึลื้อ ที่ตกอยู่ริมทางมาไว้ที่กล่อง พลาสติก THREE MS นายสัตวแพทย์ หยิบฝึลื้อมาวางไว้บนมือ BCU ฝึลื้อบนฝ่ามือของ นายสัตวแพทย์ TWO MS นายสัตว-แพทย์ BCU นักสัตวแพทย์หยิบฝึลื้อ บนฝ่ามือไปไว้ในกล่อง พลาสติก LS นายสัตวแพทย์ใช้ปากกา เขียนฝึลื้อที่ตกอยู่บนพื้นริม ทาง ZOOM IN ฝึลื้อที่ตกอยู่ริม ทาง LS นายสัตวแพทย์หยิบกล่อง	บทสัมภาษณ์นายสัตวแพทย์ เกี่ยวกับ สาเหตุการช็อกและการตายของฝึลื้อจาก แรงดันของอากาศที่มาจากรถยนต์ของ นักท่องเที๋ยว และวิธีการปฐมพยาบาลและ รักษาฝึลื้อเหล่านั้น	1.00

	<p>ผีเสื้อมาวางไข่ใกล้ๆ ผีเสื้อตัวที่ตกอยู่ริมทาง</p> <p>BCU หยิบผีเสื้อมาใส่ไว้ในกล่อง</p> <p>FOUR LS นายสัตวแพทย์ หยิบกระป๋องสเปรย์กลูโคส มาฉีดที่ผีเสื้อที่อยู่ในกล่องพลาสติก</p> <p>BCU ปิดฝากล่อง</p> <p>CU นายสัตวแพทย์นั่งอยู่ในรถ</p> <p>PAN RIGHT กล่องพลาสติกที่ใส่ผีเสื้อ</p> <p>ZOOM IN สวนผีเสื้อ (Butterfly Garden)</p> <p>ZOOM IN กลุ่มนักท่องเที่ยว ผีเสื้อทองถิ่นเฮาสเปอร์รี่ กลูโคสฉีดดอกไม้</p> <p>BCU นายสัตวแพทย์เอapakกาเขียนผีเสื้อที่อยู่ในกล่อง เพื่อนำไปไว้บนดอกไม้ที่ฉีดกลูโคสไว้แล้ว</p> <p>CU นายสัตวแพทย์นั่งอยู่ในรถ</p> <p>BCU ผีเสื้อเกาะดอกไม้ที่ฉีดกลูโคสไว้</p> <p>BCU ผีเสื้อกำลังเดินบนโขดหิน และกระพือปีก</p>		
13.	<p>THREE MS ผีเสื้ออยู่บนโขดหิน</p> <p>GROUP LS ผีเสื้อกำลังกินโป่ง</p> <p>BCU / TWO MS ผีเสื้อกำลังกินโป่ง</p>	<p>เพลงคลอ</p> <p>ความจริงแล้วเราสามารถรักษาความสวยงามของพงไพรเอาไว้ได้ โดยเมื่อเรามีโอกาสอยู่ใกล้ธรรมชาติ ก็ต้องระวังไม่ให้เกิดการทำของเราไปทำลายชีวิตอื่น</p>	5
14.	MS นักนิเวศวิทยา	บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การฝากข้อคิดและ	1.00

	ZOOM IN ฝี่ลื้อเกะอยู่บน โชดหินริมลำธาร BCU ฝี่ลื้อเกะอยู่บนโชดหิน PAN LEFT ฝี่ลื้ออีกตัวหนึ่งที่ เกะอยู่บนโชดหินเดียวกัน MS นักนิเวศวิทยา DISOLVE จากภาพฝี่ลื้อที่มี สีสันตามความเป็นจริงมา เป็นภาพขาวดำเพื่อเข้า เครดิต	การแสดงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวใน การร่วมอนุรักษ์ฝี่ลื้อและธรรมชาติ	
15.	กราฟฟิคในส่วนเครดิต	เพลงคลอ	35

ตัวอย่าง “บทโทรทัศน์” โดยทีม SMART Freedom
รางวัลบทโทรทัศน์ยอดเยี่ยม โครงการสิ่งสร้างสรรค์คนทีวีปี 5

#####

สารคดีเชิงข่าว เรื่อง คักดีศรีการเติมพันของคน บนสัญชาติญาณไก่

ชื่อทีม SM@RT Freedom มหาวิทยาลัยทักษิณ

ประกวดโทรทัศน์สิ่งสร้างสรรค์คนทีวีปี 5 รุ่น 2 ตอน สิ่งคนจริง...เพื่อนคนจริง

เรื่องย่อ คักดีศรีการเติมพันของคน บนสัญชาติญาณไก่

ไก่ชน เป็นสัตว์ที่มีสัญชาติญาณนักสู้ในตัวของมันเอง แต่ในปัจจุบันมันต่อสู้เพื่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของมัน มันได้รับการฝึกฝนและเลี้ยงดูเป็นอย่างดีเพื่อการต่อสู้ ไก่ชนจึงกลายเป็นเครื่องเล่นชนิดหนึ่งของมนุษย์ที่นำมาประชันกันเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียดและที่สำคัญมนุษย์ใช้ไก่เป็นเครื่องมือในการวัดคักดีศรีของตัวเอง หากไก่ของตนได้รับชัยชนะจะทำให้ความหยิ่งในคักดีศรีของตัวเองเกิดขึ้น แล้วจะมีใครสักกี่คนที่จะมีความเมตตากรุณาและเข้าใจความรู้สึกของไก่ต่างๆ ที่ไก่ชนนั้นก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ แต่มนุษย์กลับเห็นว่า ไก่ชน คือ สิ่งเติมพันเพื่อคักดีศรีและความสนุกสนานของตนเอง

การคัดเลือกประเด็น

ภัยร้ายและปัญหาสังคม

แก่นเรื่อง

เป็นการนำเสนอให้เห็นว่ากีฬาชนไก่นั้นเป็นการพนันที่นำสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกเหมือนกับคน

นั่นก็คือ ไก่ชน มาเป็นสิ่งเติมพันเพื่อคักดีศรีและความสนุกสนานของตัวเอง

โครงเรื่อง

- เปิดเรื่องด้วยภาพไก่ชนต่อสู้กันอย่างดุเดือดท่ามกลางเสียงโห่ร้องในบ่อน
- ภาพจริงเสียงจริงจากบ่อนการพนันไก่ชน
- เล่าเรื่องราวให้เห็นว่าการพนันไก่ชนเป็นการนำชีวิตมาเป็นเติมพัน

บทสารคดีเชิงข่าว

เรื่อง คักดีศรีการเติมพันของคน บนสัญชาตญาณไก่

ภาพ	เสียง
1.) MS คนโห่ร้อง LS บรรยากาศในบ่อน	TC : 00.00.30.00 VO : ท่ามกลางเสียงโห่ร้องสะใจ ด้วยความสนุกสนานของคนดูรอบบ่อน
2.) MS กรรมการช่วยโยกให้ตีกัน MS โกตีกันกลางสังเวียน	TC : 00.00.39.07 VO : การต่อสู้ที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามสัญชาตญาณ แต่เป็นการสร้างสถานการณ์ช่วยโยก ให้ตีกันบนสังเวียนเลือด ของการแข่งขันกีฬาชนไก่
3.) MS เขียนไก่กำลังทำการเปรียบ ไก่ CU อุปกรณ์เสริมเตี้ยไก่ CU วิธีการเสริมเตี้ยไก่ MS คนแสดงอาการสะใจ MS เจ้าของไคนำไก่ขึ้นสังเวียน MS โกตีกันกลางสังเวียน	TC : 00.00.49.13 VO : ไกชนได้กลายเป็นการละเล่นชนิดหนึ่งของมนุษย์ ที่นำมาประชันกันเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด และที่สำคัญมนุษย์ใช้ไก่ เป็นเครื่องมือในการวัดศักดิ์ศรีของตนเอง หากไก่ของตนได้รับชัยชนะ จะทำให้ความหยิ่งในศักดิ์ศรีของตนเองเกิดขึ้น
4.) MS เขียนไก่ Super : เขียนไก่	TC : 00.01.10.01. -ปล่อยเสียง VOX POP
5.) MS เขียนไก่ Super : เขียนไก่	TC : 00.01.32.03 -ปล่อยเสียง VOX POP
6.) CU เจ้าของกำลังดูแลไก่ MS เจ้าของไก่กำลังฝึกฝนไก่ CU อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกฝนไก่	TC : 00.01.42.10 VO : ปัจจุบันมันจะต่อสู้เพื่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของ ที่ฝึกฝนและเลี้ยงดูมาเป็นอย่างดี
7.) MS ชีวิตตามธรรมชาติของไก่ LS ชีวิตไก่ MS ชีวิตไก่	TC : 00.01.53.00 VO : แท้จริงแล้ว ไกชนต่อสู้เพื่อที่จะแย่งไก่ตัวเมียหรือพื้นที่เพียงเท่านั้น เพราะมันเป็นสัตว์ที่มีสัญชาตญาณนักสู้ในตัวของมันเอง
8.) CU ไก่หลังจากลงจากการต่อสู้ CU ตกแต่งบาดแผลไก่ MS โกตีกันอย่างดุเดือด MS ไก่ตายกลางสังเวียน	TC : 00.02.03.20 VO : ไกชนเป็นอีกชีวิตที่มีเลือดเนื้อและความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ แต่มนุษย์กลับเห็นว่า "ไก่" คือสิ่งเติมพันเพื่อศักดิ์ศรีและความสนุกสนานของตนเอง
9.) MS โกตีกันอย่างดุเดือด	TC : 00.02.16.12 VO : จะมีใครสักกี่คน ที่จะเมตตาและเข้าใจความรู้สึกของไก่กลางสังเวียนเลือดที่กำลังต่อสู้กันอย่างดุเดือด

หมายเหตุ

VOX POP 1 : เล่นกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ญาติพี่น้องทุกคนชอบ เพราะเป็นกีฬาพื้นบ้านไม่ได้เล่นเพื่อความรำรวยแต่เพื่อความสนุกสนาน สะใจ เวลาเงินเติมพันสูง เพราะกว่าจะนำมาชนได้ต้องเลี้ยงประมาณ 9-10 วัน เมื่อได้รับชัยชนะทำให้รู้สึกสบายใจ

VOX POP 2 : เป็นการวัดศักดิ์ศรีระหว่างค่าย หากวันนี้ได้แพ้ในค่ายนี้ สับดาหน้าก็มีโอกาสได้แก้ตัวใหม่ มาเจอกันอีกที ทำให้มีสิทธิ์ที่จะแก้มือและได้รับชัยชนะ

ตัวอย่างบทวิทยุโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ (The Fully Scripted Show)

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

บทสารคดีโทรทัศน์

หมวดเครื่องสำอาง

<p>รายการ สินเจริญชวนคิด กับ ออย. ตอนที่ 13 ทำแดด ด้วยครีมกันแดด</p>	
ภาพ	เสียง
<p>Title รายการ Super: ตอน ทำแดด ด้วยครีมกันแดด สินเจริญ บราเธอร์ส พี่ธีกร จาก บ้านสินเจริญ Logo ออย.</p>	<p>เล่นดนตรี(กีตาร์) : ร้องเพลง บอม : อากาศร้อน ๆ อย่างนี้นะ เบิ้ล : ครับ บอย : อา สะไปทะเล เบิ้ล : ไปทะเลกัน</p>
<p>Insert : ครีมกันแดดชนิดต่างๆ Super : ครีมกันแดดป้องกันรังสี UVA/UVB ป้องกันผิวเหี่ยวแห้งและผิวไหม้ ที่อาจก่อให้เกิดมะเร็งผิวหนังได้ เลือกครีมที่มีค่า SPF ให้เหมาะสม ควรทาก่อนออกแดด 30 นาที อ่านฉลากก่อนเลือกชื่อ ชื่อ, ประเภทของผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต วิธีใช้ คำเตือน หากเกิดอาการคัน ระคายเคือง หยุดใช้ แล้วปรึกษาแพทย์ทันที</p>	<p>บอย : เหอะ ไปทะเลดำหมดแล้ว เบิ้ล : กแล้วแดด ก็ใช้ครีมกันแดดสิ มีทั้งป้องกัน UVA UVB เพื่อป้องกันผิวเหี่ยวแห้งและผิวไหม้... จนกลายเป็นมะเร็งผิวหนังในที่สุดพวกนี้ ป้องกันได้ บอย : อืม ผิวอย่างเราใช้แบบไหนดี เบิ้ล : ค่า SPF ที่เหมาะสม จะออกอยู่กลางแจ้งจ้า จ้า SPF 15 หรือมากกว่านั้นๆ เยอะๆเลยก็ได้ ก็เราจะออกไปอยู่กลางแจ้ง เราต้องทา ก่อนล่วงหน้า สักครึ่งชั่วโมง บอม : ทาครีมเสร็จแล้วลงไปเล่นน้ำครีมมันไม่หลุดออกไปจากผิวหนังเราหรอ เบิ้ล : ต้องดูจากฉลาก เขาจะระบุว่ากันน้ำได้หรือเปล่าที่สำคัญฉลากต้องเป็น ภาษาไทย แสดงชื่อ ประเภทผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบ ชื่อที่อยู่ของผู้ผลิต ผู้นำเข้า วิธีใช้ รวมถึง ข้อเตือนความปลอดภัยอะไรต่างๆถ้าเกิดเราใช้ไปแล้วมันเกิดอาการคันหรือระคายเคืองหยุดใช้แล้วรีบไปหาหมอทันที บอย : ใ่ว่ ครีมกันแดดเดี๋ยวนี้เลือกชื่อ ต้องรู้จักเลือกเหมือนกันนะ เบิ้ล : จริงๆ แล้ว ผิวอย่างเราก็เหมาะกับสภาพภูมิอากาศที่บ้านเรา เรา เลี่ยงแดด ช่วง 10 โมงเช้า ถึง 4 โมงเย็นหน่อย เพราะช่วงตรงนั้นแดดแรง บอย : ใ่ว่ จริง</p>
<p>Logo สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา</p>	<p>เบิ้ล : แต่ถ้ามันเลียงไม่ได้จริงบอยเอานี้ไป หมวกปีกกว้าง บอย : ใ่ว่ เบิ้ล : แล้วบอยก็ทาครีมกันแดดละ บอม : เลือกวิธีที่เหมาะสมกับเรา ที่สำคัญต้องปลอดภัย ครับ</p>